

Waar blijft het grote gebaar op links?

Het machismo van een kabinet wordt afgelezen aan het aantal woedende demonstraties dat het op het Malieveld bij elkaar weet te regeren. Pas als het Haagse Malieveld er net zo vertrapt uitziet als de *baselines* op Wimbledon, leunt een kabinet tevreden achterover. 'Niemand kan zeggen dat we niet aan het regeren zijn. We laten zien dat we het lef hebben om vijanden te maken. Dat we voor het heilige doel, de triple AAA-status van de Nederlandse overheidsfinanciën, eieren durven te breken.'

Dus men kan veel van het kabinet Rutte zeggen, maar niet dat het niet consequent een fors bezuinigingsbeleid uitvoert. Zie de toeloop naar het grasveld tegenover Den Haag CS. Men kan hooguit zeggen dat dit kabinet de verkeerde mensen naar het Malieveld toe weet te drijven. Waarom stonden er geen schuimbekkende bonus-bankiers op het Malieveld? Waarom was er geen demonstratie van weggesaneerde consultants, in de plaats van psychische patiënten? Waar bleven de bussen van de bewoners van kapitale hypotheekwoningen? Waar waren de Gooische Vrouwen?

De tussenbalans die van één jaar kabinet Rutte werd opgemaakt, viel opvallend positief uit. *Brandpunt* concludeerde dat wat er aanvankelijk als een gammele constructie uitzag vriend en vijand verraste als een 'warme omhelzing op rechts'. Er bestaat goede

chemie tussen de hoofdrolspelers Rutte, Verhagen en Wilders. En Ruttes peptalk-kabinet heeft een fijne neus voor maatregelen waar *Telegraaf*-lezend Nederland zijn vingers bij aflikt: de 130 km per uur; het rookgebod in kleine cafés; de dagelijkse nieuwe flinkheid van Fred Teeven en Ivo Opstelten.

Maar het kabinet kent twee achilleshielen: de verscheurdheid van het CDA en de samengebalde energie van de progressieve oppositie. Om met het meest zichtbare te beginnen. Maxime Verhagen probeerde ons met zijn wanhopige zomeroffensiefje nog een positief CDA-gevoel mee te geven voor op de camping en het strand. Dat mislukte. CDA-splijtzwaam Verhagen oogstte met zijn zozeture omhelzing van het populisme opnieuw voor al verdeeldheid in eigen gelederen.

Minder zichtbaar dan de CDA-perikelen, was het afgelopen jaar de strategische leepheid van de verzamelde progressieve oppositie. Sterker: zelden een oppositie zo gepiepeld zien worden. Hoe is het mogelijk dat

**Zelden een oppositie
zo gepiepeld zien
worden**

zo'n polariserend kabinet door progressief Nederland met zo weinig bravoure tegemoet werd getreden? Hoe kon de linkse oppositie zich medeplichtig maken aan het meest rechtse kabinet van Nederland ooit? Het leek wel de tweede gedoogpartner naast de PVV.

Dat kan zo niet doorgaan. Progressief Nederland moet na de zomer met een alternatief programma komen waar *Volkskrant*-lezend Nederland zijn vingers bij af kan likken. Progressieven moeten hun eigen 'trots op Nederland' terugveroveren en herwinnen. De fragmentatie en onderlinge concurrentie op links moeten langzamerhand ondergeschikt worden gemaakt aan de wezenlijker ambitie van een progressief meerderheidsprogramma voor Nederland. Een programma dat ook al die sociaal-progressieve CDA-ers en kunst- en cultuurminnende liberalen inspireert, voor wie dit kabinet de verkeerde afslag van Nederland betekent.

Er staat wat op het spel. Zichtbaarder in Engeland en Duitsland dan in Nederland, doet zich een sluipende Amerikanisering van Europa voor. Met ongehoorde ongelijkheid, heftige criminaliteit, een totaal uitgeholde verzorgingsstaat en afnemend onderling vertrouwen. Voor die Amerikanisering zijn rechtse oorzaken aan te wijzen – neoliberal marktfetisjisme, ongevoeligheid voor ongelijkheid – en linkse oorzaken, zoals de naïeve onderschatting van de gevolgen van slecht

begeleide massamigratie. Maar die Amerikanisering is ook een politieke keuze. Rechts Nederland probeert Nederland richting de Angelsaksische wereld te trekken, richting de flamboyante, dynamische ongelijkheid van Londen en New York. Progressief Nederland duwt ons land liever in de richting van Scandinavië, naar die trotse, creatieve, economisch concurrerende egalitaire verzorgingsstaten.

Wil progressief Nederland een sluipende Amerikanisering afwenden, dan vraagt dat om een groot gebaar, een nieuwe doorbraak. Een relativering van de bestaande partijverhoudingen en een opening juist naar al die mensen die zich nu buiten en tussen de partijen bevinden.

Ik zou er, om te beginnen, voor zijn dat een paar aansprekende progressieven – ik noem geen namen – via *communities* op internet werkplaatsen openen voor het maken van een progressief programma voor Nederland. Eerste opdracht: het ontwerp van een progressiever pensioenakkoord, dat van de babyboom-*insiders* meer solidariteit afdwingt met jonge generaties en lager opgeleiden. Dan kan de FNV ook rustig met vakantie.

René Cuperus is cultuurhistoricus.

OPINIE.VOLKSKRANT.NL/AUTEURS